

Ole Rebner

GENERALDIREKTØREN

DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK-0999 København C
T +45 3520 3040
www.dr.dk

Maria Rørbye Rønn
D +45 3520 3628
E mcr@dr.dk
21. april 2016

Kære Ole Rebner

Du har den 19. januar 2016 klaget over et indslag i Go´Morgen P3. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og lavet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Direktør Tine Smedegaard Andersen
Redaktionschef Christian Ottenheim
Jurachef Peter Skov
Etikchef Inger Bach

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør
Klage over partiskhed i Go´Morgen P3 indslag den 19. januar 2016

Klager Ole Rebner (OR) henvender sig til DR gennem lytter – og seerredaktøren (LSR) den 19. januar 2016, efter at han har hørt et indslag i Go´Morgen P3. Klager mener, at værterne – i særdeleshed Anders Stegger (AS) - optræder partisk i omtalen af et aktuelt forslag fra Randers Kommune. Forslaget drejer sig om, at et flertal af Venstre og Dansk Folkeparti i Randers Byråd beslutter den 18. januar 2016, at de kommunale madordninger i Randers Kommune skal sikre dansk madkultur som en del af tilbuddet – herunder skal madordningerne servere svinekød på lige fod med andre madvarer. Samtidig følger det af byrådets beslutning, at ingen tvinges til at spise noget, der strider mod ens holdning eller religion. *(Kilde: Randers Kommunes hjemmeside. <https://nyheder.randers.dk/alle-nyheder/2016/1/svinekoed-skal-paa-menuen/>)*

Klager skriver: *”Jeg blev voldsomt fortørnet over i morgens, i Go´Morgen P3 kl ca. 06.15 – 06.30, at høre hvordan studieværterne(i særdeleshed Anders Stegger) fuldstændig frit og hæmningsløst luftede deres personlige synspunkter og nedladende hånede Dansk Folkeparti og Venstre samt 77 % af de tusindvis af personer i en spørgeundersøgelse i BT, der ikke levede op til Anders Steggers politiske overbevisning. At Anders Stegger og co. Ikke sympatiserer med Dansk Folkeparti eller Venstre er deres personlige ret og sag, men at jeg som påtvungen licensbetaler skal finansiere denne ukritiske politiseren ønsker jeg hermed at klage over.”*

Jeg videresender klagen til P3s chef, og klager modtager svar den 3. februar 2016 fra Christina Høier, redaktør for DR musik & Radio.

Heri står: *”P3 er i udgangspunktet en kanal, der er båret af de forskellige værternes personligheder. Værterne er castet netop på den baggrund, og derfor må de også gerne have holdninger. Det er selvfølgelig klart, at det ikke er i orden at prædike deres politiske overbevisning, men de må gerne synes, at det er forfærdeligt, at Europa ikke kan finde sammen om at hjælpe de mange syriske flygtninge, at det nye James Bond nummer er ligegyldigt og intetsigende, eller at Venstre gør noget dumt den ene dag og Socialdemokratiet den anden. Det skal selvfølgelig være meningsgivende for den historie, de snakker om, og holdningen skal gerne bruges til at få en debat eller et interview i gang, hvilket man faktisk godt kan argumentere er tilfældet her. De to andre værter går faktisk imod hans argumenter og driller ham, fordi han hidser sig op over det. Anders Stegger kalder resultatet af afstemningen for ”idiotisk”, og det vil jeg sige er lige til grænsen, men han undskylder 2 gange for sit sprog, og for at han hidser sig op. Så hans meninger går på ingen måde ukommenteret hen.”*

Klager replicerer den 11. februar 2016 til Christina Høier. Han er ikke tilfreds og skriver blandt andet: *”At man lufter sit politiske ståsted ved at harcelere over politiske ”modstandere” – og så bagefter skynde sig at sige undskyld er ikke godt*

nok. Så har man jo fået sendt sit budskab af sted, og det kan sagtens være planlagt."

Christina Højer svarer den 12. februar 2016. Her erklærer hun sig uenig i, at grænsen skulle være overtrådt i dette tilfælde og opfordrer klager til at henvende sig til lytternes og seernes redaktør. Endvidere skriver hun: *"Jeg håber ved Gud ikke, at der konsekvent bliver lavet satire om kun den ene side af det politiske spektrum på P3, men personligt tror jeg, at en forsigtig forklaring på din fornemmelse kan skyldes, at det ofte er beslutningstagerne – ministrene – og den ledende regering, der står for skud, når det gælder satire og underholdning. Det er nu engang Venstre og deres støttepartier, der har den rolle nu. Det er sværere at revse Enhedslisten f.eks., da de er fuldkommen uden for indflydelse."*

Den 14. februar beder klager mig om at se på sagen i forhold til, om der er tale om en overtrædelse af den grænse, der går for DR medarbejderes ytringer. Det bekræfter jeg, at jeg vil gøre.

Principper for DR medarbejderes ytringer

DRs etiske regelsæt rummer bestemmelser om ytringer som DR-ansat. Her sondres der mellem ytringer som privatperson og ytringer som DR-ansat "på arbejde", hvilket der er tale om i det pågældende tilfælde. I kapitel 19 står der:

*"Du må kun engagere dig i den offentlige debat med DR som afsender, hvis det sker efter aftale med nærmeste chef.
Du må ikke underskrive debatindlæg og lignende med din DR-stillingsbetegnelse eller andet, der knytter indlægget sammen med DR som institution, medmindre du netop udtaler dig som DR-person, efter aftale med din chef.
Du må ikke i dit arbejde skilte med eller propagandere for egne holdninger, medmindre det sker som led i et redaktionelt koncept med holdningsprægede værter.
DRs medarbejdere som eksponeres visuelt, skal være opmærksomme på både sprog, tale og påklædning:
□ beklædning, der signalerer politiske holdninger som fx t-shirts med "Bevar Christiania" eller "Værn om Danmark", er som hovedregel ikke tilladt
□ det samme gælder beklædning med synlige logoer for bestemte tøjmærker eller inskriptioner, der på anden vis forstyrrer kommunikationen."*

Det væsentlige i dette afsnit i denne sammenhæng er undtagelsen, *"medmindre det sker som led i et redaktionelt koncept med holdningsprægede værter."*

Heroverfor står andre og mere overordnede principper og regler, som kan være i konflikt med de regler, der generelt gælder for DRs funktion.

Det første led er i selve DRs etiske regelsæt. Her står der, at selv DR-ansattes ytringer uden for arbejdstiden på trods af den generelle grundlovssikrede ytringsfrihed, kan indebære en trussel mod DRs funktionsevne. I kapitel 19 (p. 62) *"DR respekterer medarbejdernes grundlovssikrede rettigheder, herunder ytringsfriheden og ret til at være medlem af politiske partier eller interesseorganisationer. DR er både i lov om radio og fjernsynsvirksomhed og i DRs public service kontrakt pålagt særlige forpligtelser i forhold til "saglighed,*

troværdighed og upartiskhed". I det omfang ytringer eller tilknytningsforhold har den konsekvens, at der sættes spørgsmål ved disse grundlæggende værdier i DRs virksomhed, er selve DRs funktionsevne truet. For centralt placerede medarbejdere, her defineret som værter, korrespondenter og ledende medarbejdere, gælder det, at deres offentlige personlige ytringer og tilknytningsforhold vanskelig kan holdes adskilt fra den centrale DR-funktion, de indtager."

Med andre ord: DRs eget etiske regelsæt rummer et betydeligt hensyn til, at DRs saglighed, troværdighed og upartiskhed ikke lider overlast i henhold til anden lovgivning. Derfor udtrykker reglen, at selv hvis medarbejdere med en ledende position fremsætter politiske udtalelser i fritiden, kan det skade DRs funktionsevne. Det beror på et konkret skøn, om disse ytringer kan forenes med den opgave, den konkrete medarbejder måtte indtage i DR.

I Radio og fjernsynslovens paragraf 10 står om public service-virksomhed: *"Ved programlægningen skal der lægges afgørende vægt på hensynet til informations- og ytringsfriheden. Ved informationsformidlingen skal der lægges vægt på saglighed og upartiskhed."*

Folketingets ombudsmand har i afgørelse af 13. maj 2014 (den såkaldte Adam Holm-sag) beskæftiget sig med DR-ansattes ytringer såvel som privatperson som i arbejdsmæssig sammenhæng. Herunder også forholdet til radio- og fjernsynslovens bestemmelser.

Ombudsmanden påpeger, at nok har DR-ansatte ytringsfrihed, men som ansat er der et modstridende hensyn, der vejer tungt i forhold til de forpligtelser om saglighed, troværdighed og upartiskhed, som DR er underlagt i forhold til radio- og fjernsynslovgivningen.

Ombudsmanden skriver (p. 22)

"Heroverfor må det imidlertid efter min opfattelse anerkendes, at markante personlige ytringer, som fremsættes af ansatte i DR, der i offentligheden i særlig grad forbindes med institutionen, efter omstændighederne kan risikere at indebære, at DR ikke kan fremtræde med den nødvendige saglighed og upartiskhed. Jeg bemærker i den forbindelse, at kravet om saglighed og upartiskhed for DRs vedkommende er særligt fremhævet i lovgivningen, jf. radio og fjernsynslovens § 10."

Så opsummeret: På den ene side kan DR pålægge medarbejdere herunder værter fremsætte personlige holdninger som led i et programkoncept, men på den anden side går der forud et overordnet hensyn til DRs funktionsevne, som står over og er væsentligere end friheden til, at værter fremsætte personlige holdninger i et program. Der kan opstå en konflikt. I hvor stort et omfang, det er tilfældet, vil bero på et konkret skøn fra sag til sag.

DRs opgave er at finde en balance mellem, at man ikke lægger uberettigede hindringer i vejen for de ansattes ytringsfrihed såvel privat som på arbejde og hensynet til upartiskhed, troværdighed og saglighed. Også her er Folketingets ombudsmand i sin afgørelse inde på, at grænsen i høj grad beror på et konkret skøn, og det vil man vanskeligt kunne sætte på en formel.

Så vidt de generelle principper.
Nedenfor bringer jeg et udskrift af den passus, som klager henviser til fra Go´Morgen P3 den 19. januar 2016:

Vært 1:

"Byrådet i Randers har besluttet, at der skal være svinekød på menuen i byens daginstitutioner. Og det er Dansk Folkeparti, der står bag det her forslag i Randers Kommune. Og det er ikke nok én gang om året, det skal simpelt hen være minimum én gang om ugen, og det har selvfølgelig startet et kæmpe ramaskrig, ikke?"

Jeg er nødt til at sige sådan her: (vært rømmer sig mange gange i træk)
Bjarne Overmark for Beboerlisten siger: "Jeg bryder mig ikke om forslaget og synes, at det er langt ude, jeg har fuld tiltro til, at forældrebestyrelserne selv kan styre den slags."

Det er den venstreorienterede borgerliste, som er modstykke til Dansk Folkeparti i Randers, ikke? Æhm, men der har været en afstemning inde på BT.dk. Er det en god ide at tvinge daginstitutionerne til at servere dansk svinekød eller nej, det skal institutionerne selv styre, og der er 8952 mennesker, der har stemt", (her bryder Anders Stegger ind)..

AS:"Nej, det er ikke rigtigt, der er ikke 8952.." (medvært afbryder)

Vært 1: "Der er de her to svarmuligheder: Ja, det er dansk mad, nej, det skal institutionerne selv styre," ..(medvært to bryder ind)

Vært 2: "Og hvad siger BTs læsere så?"

Vært 1: "77 procent siger, ja, det er dansk mad."

AS bryder ind: "Hold nu kæft! Hvor er det idiotisk."

Vært igen: "Jeg tænkte,... prøv nu at hør her."

AS:"Arj, men det er trolls (!!), ..

Vært igen: "Det er jo ikke DF alene, der har kunnet få flertal for denne her beslutning. Det er sammen med Venstre, og tilsammen sidder de på 16 ud af 31 byrådspladser i kommunen, og jeg tænker bare: Det her, da er da så mange ting, de kunne vedtage. Fint nok med det her altså..prøv nu at tænk på, at de kunne beslutte, at der skulle vandruksjebaner i alle svømmehallerne. Der skulle hoppeborge på alle folkeskolerne, Der skulle hoppeborge på alle folkeskolerne, altså, man kunne vedtage de vildeste ting, som ville gøre folk rigtig glade, jaaa. Det gør åbenbart også folk rigtig glade, at der er svinekød på menuen i daginstitutionerne."

.AS bryder ind: "Jamen, det er da dejligt, så kan daginstitutionerne da for Fanden bare gøre det helt selv!" (råber)

Medvært: "Jamen, der er da stadig fire andre lækre dage om ugen at lave rigtig meget falafel og halalkød og hummus og shawarma og alt muligt lækkert, lækkert, lækkert ..ikke svinekødsagtig mad."

AS: "Det dumteste, jeg nogensinde har hørt."

Medvært : Og vi skal lige have historie nummer ét, det er om vederlagskommissionen...(--)

(Senere i programmet efter musik diskuterer værterne retter med svinekød.)

Vært 1: "Jeg tror, at Anders Stegger har brug for en morgenvækning, så han kan indse, hvor mange dejlige svinekødsretter man kan lave til børn i institutioner..(AS blander sig og siger, at det er så lækkert)

Vært 1 igen: "Det er frikadunser, leverpostej, røde pølser, spegepølse, chorizo (AS: "lækkert"), pizza (AS:" Lækkert") peperoni! (AS: "Lækkert!")

--

AS: "Det er simpelt hen så dejligt, men det skal de bare gøre, men det skal (her råbes der) politikerne ikke bestemme. Det skal de nok selv finde ud af ude i de der fucking daginstitutioner. Styr jeg, Randers, latterlige kommune! Undskyld. (latter fra medværter).

AS: "Det er endda Venstre, der har stemt for, og undskyld, altså, Venstre, I er sgu da et liberalt parti, I går sgu da ind for det frie valg og alt sådant noget, så skal I sgu da ikke selv bestemme.."

Jeg har nu gennemgået sagen og afleverer hermed min indstilling:

Go´Morgen P3 er et dagligt morgenprogram, der – efter egen beskrivelse – "starter den nye dag med musik, nyheder, journalistik, satire og sport". Formen i programmet er en vekselvirkning mellem nyhedsopdateringer og interviews samt musik, hvor værterne knytter deres personlige kommentarer til en række nyheder og aktuelle begivenheder.

Tonen er derfor meget "løsere" end den, man har på søsterkanalerne P1 og P4. I et internt arbejdsrapport, der beskriver rammerne for Go´Morgen P3, står der om værter og holdninger:

"Værterne må gerne give udtryk for deres egne holdninger til emner, men kun når det bruges som oplæg til en generel snak, hvor forskellige holdninger kan brydes eller som oplæg til en debat med enten gæster, interviewpersoner eller lyttere. De skal altid være nuancerede og må aldrig stå alene og blot være holdningstilkendegivelser."

Papiret er ikke skrevet på grund af denne klage, men der er nedfældet senere og uafhængig af klagen over indslaget den 19. januar 2016. Redaktionschef Christian Ottenheim, Go´Morgen P3, oplyser, at de principper, der står i papiret, også var gældende i januar, men ikke nedfældet på daværende tidspunkt. Der foregår løbende en oplæring og drøftelse både med nye og mere erfarne værter på P3, hvor værterne på programmet modtager undervisning i, hvordan ytringer og ytringsfrihed i forholdt til at udtrykke holdninger i programmet skal fortolkes. Ifølge Ottenheim er det daglige efterkritikmøde det tidspunkt, hvor man justerer linjen og også kritiserer, hvis en grænse er overskredet. På den anden side påpeger Christian Ottenheim, at det vil skade indholdet af programmet, hvis man forlanger, at programmets indhold – her konkret værternes snak om top tre på internettet – i enhver sammenhæng skal overholde klassiske journalistiske principper. Det er netop improvisationen og spontaniteten i værternes umiddelbare bemærkninger, som ifølge Ottenheim som skaber en særlig atmosfære i programmet. Det skal have karakter af en snak mellem venner hjemme i dagligstuen. Improvisationen skaber, ifølge Ottenheim, en særlig stemning, som denne målgruppe er begejstret for, og hvor der også er tale om en vis form for eksperiment. Ifølge redaktionschefen vil det svække mulighederne for at holde fast i programmets målgruppe, hvis ethvert indslag måles ud fra klassiske journalistiske principper.

Go´Morgen P3 henvender sig til det yngste publikum blandt voksne lyttere. Fladen består af en blanding af underholdning og nyhedsopdatering. Der er nyheder hver halve time, men ikke produceret af holdet bag Go´Morgen P3. Udtalelserne, som denne klage drejer sig om, er fremsat i et element af programmet, hvor værterne forholder sig til de tre vigtigste emner helt aktuelt på internettet/socialt medier. Formen er, at værterne uforberedte og spontane forholder sig til dagens emner og udtrykker en mening.

DRs egne etiske regler sætter snævre grænser for private politiske ytringer i arbejdssammenhæng, men tillader, at man fremsætter holdninger, når det sker i et redaktionelt koncept med holdningsprægede værter. Sådant som ledelsen bag Go´Morgen P3 definerer programmet og dets indhold, falder programmet inden for denne kategori.

Imidlertid er Go´Morgen P3 samtidig et program, som ifølge sit eget koncept har til formål at bringe både aktuelle journalistiske historier, gæster, nyheder og sport, så lytterne bliver klædt på med både nyheder og perspektiv på de vigtigste

historier på dagen. Og programmet skal altid levere nye, tankevækkende og underholdende perspektiver på de historier, man vælger.

Der er altså ikke tale om et satire-program, men om et program, der også i sin egen selvforståelse rummer en form for personlig kommentering af nyhedsdækning, og som indeholder satiriske elementer. Når der indgår satiriske elementer i et programkoncept, som også indeholder journalistiske historier, stiller det skærpede krav til udførelsen af det satiriske element, således at satiren kan afkodes af lytteren. Netop her kan balancen blive vanskelig.

Go´Morgen P3s værter leverer ikke selv nyhedsopdateringerne hver halve og hele time, og redaktionschef Christian Ottenheim opfatter ikke disse nyhedsindslag som et element i det produkt, som værterne på programmet leverer. Der er en sondring mellem klassiske nyheder og "værtssnak."

DR har på den ene side hensynet til ytringsfriheden for den enkelte samt retten til at afsøge nye formater og grænser for at være i kontakt med målgruppen. På den anden side står DRs forpligtelser i forhold til radio- og fjernsynslovens krav om saglighed og upartiskhed.

I den pågældende sag bruger Anders Stegger ordet "idiotisk" om et konkret politisk forslag vedtaget af et flertal i Randers Byråd. Idiоти er i henhold til ordbogen "meget dum, uigennemtænkt handling". Senere supplerer han ved at benævne forslaget som "det dumme jeg nogensinde har hørt."

Sidst tilføjer AS: "Styr jeg, Randers, latterlige kommune!"

Udtalelserne har i denne sammenhæng karakter af en ren meningstilkendegivelse –holdningsfremsættelse – fra værten ASs side. Der er tale om en nedgørelse af en politisk beslutning ("Idiotisk", "det dumme", "latterlige kommune.") og som sammenhængen viser, er der ikke nogen reel argumentation. Selv hvis hensigten med sekvensen var satirisk, er det vanskeligt at afkode den satiriske hensigt. I denne sekvens er der endvidere ikke gjort noget forsøg på at leve op til programmets egen målsætning om, at værters holdninger til emner ikke må stå alene.

De to medværter udgør ikke nogen reel opposition til AS, men kommer snarere til at understøtte præmissen en kritik af den konkrete beslutning i Randers byråd.

Konklusion og sammenfatning

Værterne har inden for DRs egne rammer lov og pligt til at fremsætte holdninger, som det skete i tilfældet med morgenindslaget om beslutningen i Randers byråd. Også når disse er provokerende. Der er ingen tvivl om, at en "spontan dagligstuesnak" – som er rammen for netop det kritiserede indslag – kræver en hårfin balance, hvor kvaliteten af indslaget kan lide skade, hvis det er en unuanceret og dårlig udførelse, som i dette tilfælde. Det var i uoverensstemmelse med Go´Morgen P3s egne standarder for, hvordan holdningsbåret værtssnak

skal formidles. Sagen giver anledning til, at jeg vil se nærmere på emnet i den kommende tid.

I dette tilfælde var vært Anders Steggers ordvalg over grænsen og selve værtssnakken dårligt udført, men overordnet set var elementet med værternes holdningsbårne snak inden for rammerne af DRs virke. Klager får medhold i, at især værten Anders Stegger gik over stregen, men ikke medhold i, at sådan en samtale ikke må finde sted i et morgenprogram, der bygger på disse præmisser. Så samlet set får klager delvist medhold.

Jesper Termansen, den 13. april 2016

